Sammendrag

Moderne kommersielle programvaresystemer leverer ofte tjenester til opptil flere hundre tusen brukere over Internett, det vil si ved hjelp av HTTP - applikasjonsprotokollen. Det er på slike systemer at NoSQL - databaser gjerne tas i bruk da de i vesentlig grad er i stand til å lagre stadig større datavolum som oppstår i et stadig raskere tempo mer effektivt. NoSQL - databaser er også mer horisontalt skalerbare enn de tradisjonelle relasjonsdatabasene, det vil si at de egner seg bedre til å dele ut og kopiere dataelementer over en klynge av databaseprosesser.

En av de største utfordringene innen drift av moderne kommersielle programvaresystemer som bankapplikasjoner, sosiale medier og netthandelssytemer er kunsten å minimalisere nedetid som følger av oppdatering av systemet. For mange store bedrifter som eier og admistrerer slike systemer er det totalt uaktuelt å dekommisjonere hele eller deler av systemet for å installere en liten programvareoppdatering eller resirkulere minne. Til det vil nedetiden til systemet medføre utålelige inntektstap. Derfor oppgraderer mange bedrifter systemene sine ”online”, det vil si at opppgraderingen gjøres uten å slå av en eneste datamaskin, og uten å forstyrre behandlingen av forespørsler fra brukere. Erfaringer fra industriene tilsier at slike levende oppgraderinger er lettere sagt enn gjort, især når det kommer til oppgraderinger av applikasjonens datamodell mens den opererer i et produksjonsmiljø.

Moderne programvaresystemer utvikles gjerne under en smidig utviklingssykel der nye versjoner, eller oppdateringer, publiseres til bruk opptil flere ganger om dagen. Slike oppdateringer kan endre programvaresystemets datamodell, eller ”skjema” som det heter i relasjonelle databaser. For å utføre slike opppgraderinger tryggest mulig blir systemet oppgradert på rullerende vis. Denne masteroppgaven setter som mål å realisere støtte for levende oppgradering av data-modeller i høytilgjengelige systemer uten nedetid ved å utvikle et eget administrasjonsverktøy til databasehandteringssystemet Voldemort. Dette verktøyet tillater applikasjonsutviklere å legge inn transformasjonsfunksjoner som kalles på ”lazy” vis når hver enkelt datatuppel aksesseres i databasen.

Forord

Min masteroppgave presenterer et modulært programvarebibliotek som automatiserer oppdatering av semistrukturerte datamodeller i distribuerte, aggregatorienterte databasesystemer. Rapporten utgjør min besvarelse som vurderes i emnet TDT4900 - Datateknologi, masteroppgave, og utgjør samtidig mitt siste innleveringsarbeid i studieprogrammet MTDT - Datateknologi ved Norges Teknisk - Naturvitenskapelige Universitet i Trondheim. Oppgaven er basert på vitenskaplige kilder funnet og diskutert i løpet av fordypningsprosjektet jeg gjennomførte høsten 2017.

Formålet med oppgaven er å utforske hvordan prosessen med å oppgradere moderne webapplikasjoner som allerede kjører i et fungerende, aktivt produksjonsmiljø uten å slå av tjenesten. En egen løsning for denne problemstillingen er blitt implementert og testet i et realistisk oppgraderingsscenario for en typisk datamodell i en ekommersiell setting.

En stor, personlig takk rettes til min veileder Svein Erik, for gode, motiverende svar på mine spørsmål og usikkerheter rundt dette prosjektet, samt frie tøyler til å forme masteroppgaven etter eget ønske.

Rapporten er skrevet i LaTeX, og benytter en mal laget av Agus Ismail Hasan. [1] Takket være hans arbeid med denne malen sparte jeg mye tid på å sette opp dokumentets tekniske struktur, og det er derfor forfatteren krediteres i dette forordet.

Jeg vil også takke min tante, forhenværende lærer og utdannet logoped Nella Lovise Bugge, for hjelp med korrekturlesing av denne prosjektrapporten.

Trondheim, 9. april 2018

Vegard Bjerkli Bugge

[1] Malen er tilgjengelig fra DAIM sin FAQ, `https://daim.idi.ntnu.no/faq_innlevering.php`

Innhold

Figurer

Forkortelser

Forkortelse	=	Definisjon
SQL	=	Structured Query Language
DDL	=	Data Definition Language
SLA	=	Service Layer Agreement
EC2	=	Elastic Compute Cloud

Kapittel 1

Introduksjon

Dette kapitlet introduserer problemstillingen som oppgaven skal besvare og motivasjonen som ligger bak. Videre skisseres målene for løsningen av problemstillingen, og et eget delkapittel beskriver rammebetingelsene og gyldighetsområdet for denne løsningen. Siste delkapittel beskriver strukturen på oppgaven.

1.1 Bakgrunn

Moderne nettbutikker, offentlige nettbaserte tjenester, og nettbankapplikasjoner stilles svært strenge krav til tilgjengelighet. Aller helst skal en hvilken som helst kunde av en populær nettbutikk som Amazon kunne se på og legge ting i handlekurven, for deretter å betale for dem **når som helst, til alle døgnets tider**. At en vare blir lagt i handlekurven to ganger eller at en kunde leser utdatert informasjon om en vare like etter at den er blitt oppdatert har ikke så mye å si, for den slags småfeil lar seg alltid rettes opp i etterkant.

I tjenestenivåavtalen [1] (eng. "Service Level Agreement") til Amazon EC2 oppgis en tilgjengelighetsgaranti på 99,95 prosent (Bass et al., 2013). Til tross for denne høye prosenten tilgjengeligheten må programvarearkitekter som vil gjeste sine systemer på EC2 ta høyde for den halve prosentandelen der plattformen ikke er tilgjengelig for tjenesteleveranse.

[1] Tilgjengelig på url `https://aws.amazon.com/ec2/sla/`

Hvert sekund nedetid teller når det kommer til høyt-traffikerte tjenester på Internett som det sosiale mediet Facebook og tidligere nevnte Amazon sine skytjenester. Den 21. april 2011 hadde skyplattformen Amazon EC2 en periode med nedetid på fire dager (Bass et al., 2013). Dette tjenesteavbruddet rammet mange oppstartsselskaper som benyttet skyplattformen, inklusive Reddit, Quora og FourSquare. Schiller (2011) ved Information Today rapporterer at årsaken til hendelsen kom av en planlagt konfigurasjonsoppdatering som medførte at mange tjenestenoder mistet kontakten med backuptjenerne. Den samlede effekten av at alle nodene automatisk prøvde å gjenetablere forbindelsen førte til en overbelastning av forespørsler mot disse tjenerne.

En interressant bemerkelse fra denne episoden er at Netflix også var en hyppig bruker av plattformen på det tidspunktet webtjenesten gikk ned, uten at det gikk utover strømme - tjenestens egen tilgjengelighet. Forklaringen var at Netflix sine ingeniører tok høyde for den halve promillen som EC2 sin tjenestegaranti ikke dekket, blant annet ved å spre flere instanser av sine tilstandsløse tjenester utover flere av Amazon sine tilgjengelighetssoner (Bass et al., 2013).

Nedetid, den forventede tiden en plattform eller et programvaresystem ikke kan utføre dets definerte arbeidsoppgaver for dets brukere i løpet av en definert tidsperiode, er sterkt knyttet til systemets tjenestenivågaranti. Slike tilgjengelighetsgarantier baseres på beregninger med stokastiske modeller, for eksempel Markoff-analyse eller feil-tre (Bass et al., 2013). Ved hjelp av nevnte verktøy kan man anslå en forventningsverdi for hvor lang tid det vil gå mellom hvert feilscenario som rammer systemet slik at det blir totalt utilgjengelig for bruk.

Man kan også estimere en forventningsverdi for hvor lang det tar å reparere eller maskere nevnte feil slik at tjenester kan leveres av systemet som normalt. I lys av programvare som for eksempel databasesystemer er den førstnevnte verdien i praksis tiden fra en instans slås av til en ny startes opp, for eksempel ved en programvareoppdatering. Verdien til den andre variabelen påpeker tilsvarende hvor lang tid en programvarerestart tar.

Ut ifra en studie av flere dusin feilscenarier i storskala internettsystemer gjorde Oppenheimer et al. (2003) følgende konkluderende observasjoner: (1) operatørfeil er den hovedsaklige feilkilden i to av tre tilfeller; (2) operatørfeil har størst innvirkning på reparasjonstiden i to av tre internett-tjenester; (3) blant operatørfeil er konfigurasjonsfeil (feil syntaks, inkompatible argumenter) vanligst.

I en annen undersøkelse, der totalt 51 databaseadministratorer med varierende fartstid i yrket ble intervjuet, identifiserer Oliveira et al. (2006) i alt åtte kategorier feilscenarier som

oppstår i et databasesystem som kjører i et produksjonsmiljø: leveranse til produksjonsmiljø (deployment), ytelse (performance), strukturer i databasen (structure), tilgangsrettigheter (access-privilege), vedlikehold (maintenance), diskplass (space), feil i programvare (DBMS), og feil i maskinvare (hardware). I de fem førstnevnte er det databaseadministratoren som er den typiske hovedårsaken (i over 50 prosent av problemene som ble oppgitt under intervjuene) til at feil av disse typene oppstår.

Observerte trender innen flere forskjellige typer næringsvirksomhet, deriblant kundestøtte, industriell produksjon, e-kommers, finans, og banktjenester (Dumitraş et al., 2010; Choi, 2009) tilsier at det er et sterkt behov for distribuerte systemarkitekturer som støtter online-oppgraderinger. Oppgraderingsrutiner for kjørende databaseapplikasjoner som fordrer eller påtvinger nedetid er ikke lengre forsvarlige i lys av tjenestenivåavtalene som deres flerfoldige tusen klienter tilbys.

Den mest sentrale karakteristikken ved online-oppgradering, programvareoppgradere uten stopp i systemet, er at den gamle versjonen av applikasjonen må kjøre samtidig som den nye installeres, slik at tjenestene applikasjonen leverer ikke blir utilgjengelig for dets brukere. Choi (2009) kaller denne rutinen for ”hot rollover”. I tillegg må installasjonsoperasjonen ikke forstyrre applikasjonens leveranse av tjenester, e.g. behandling av innkommende HTTP-forespørsler.

Et annet sentralt problem innen online-oppgradering er kunsten å holde styr på pakkeavhengigheter. Dette må gjøres for å oppdage om den gamle og nye versjonen har delte avhengigheter, det vil si at begge avhenger av samme programvarepakke, men ikke nødvendigvis samme versjon av denne pakken. For at tjeneren skal unngå å miste data eller å gå ned må begge versjonene av en og samme pakke installeres på tjeneren. I praksis benytter oppdateringsprogrammet som handterer avhengigheter en form for manuelt skrevet konfigurasjonsfil der alle avhengigheter listes i form av par av unike pakkenavn og påkrevd versjon. For eksempel leser pakkehandtereren til NodeJS inn avhengigheter fra en JSON-fil med navn ”packages.json”, som vedlikeholdes av utviklerne selv.

Disse inputfilene er altså kilder til menneskelige feil, som for eksempel syntaksfeil, eller deprekeringsadvarsler. Det er bevist at problemet med å løse opp avhengigheter er NP-hardt ved å utføre en reduksjon (transformering av problemet og dets input) fra **3SAT** – problemet (Dumitraş and Narasimhan, 2009). Dermed er det grenser for hvor mange og store avhengigheter et programvaresystem kan ha før kjøretidskostnaden for avhengighetsbehandling (i for eksempel APT-registeret) vokser seg altfor stor.

Derfor har store aktører i industrien i de senere år innført prossessen *rullerende oppgra-*

dering, der programvaren på én etter én tjener i klyngen av tjenere blir oppdatert. Ved en automatisert rullerende oppgradering kan man i utgangspunktet kun gjennomføre patching av programvare, det vil si at brukergrensesnittet som applikasjonen tjener må i den nye versjonen være bakoverkompatibel med den gamle. Eventuelle konflikter må løses manuelt.

Opp igjennom det siste tiåret har det vært vanlig å oppgradere programvare som kjører i et system av flere instanser, eller prosesser, på rullerende vis. I denne manuelt kontrollerte oppgraderingsmetoden blir én etter én instans av den gamle versjonen av programmet avsluttet og erstattet med en instans av den nye versjonen. Et vesentlig problem med denne metoden er at applikasjonens datamodell er som regel realisert i et databasesystem som er instansiert i en separat prosess fra webapplikasjonsprosessen på en og samme fysiske tjenerdatamaskin. Dermed oppgraderes datamodellen til hver applikasjonsinstans på et annet tidspunkt enn koden til selve applikasjonen. Dette medfører til at det dsitribuerte produksjonsmiljøet befinner seg i en mikset tilstand - en uoppgradert applikasjonsposess kan potensielt interagere med en oppgradert datamodell og vice versa, noe som kan introdusere uante feilkilder til applikasjonen.

1.2 Oppgavens problemstilling og mål

Denne masteroppgaven opererer med en konkret definert problemstilling. Her presesnteres denne definisjonen, hvorpå et sett med konkrete, oppnåelige, og tidsbestemte målpunkter forbundet til definisjonen av problemstillingen også blir listet opp.

Problemstilling: Formålet med dette prosjektet er å implementere et høytilgjengelig programvaresystem bygget med en nøkkel-verdi-datamodell realisert med databasehandteringssystemet Project Voldemort, der oppgraderinger som involverer endringer i en tenkt applikasjons implisitte skjema.

Oppgaven har hatt følgende overordnede mål:

1. Beskrive sammenhengen mellom kontinuerlig programvareleveranse og levende oppgradering av datamodeller

2. Modellere en modulær løsning der semistrukturerte datamodeller, også referert til som NoSQL-datamodeller, kan oppgraderes synkront med applikasjonstjenerne

1.3 Oppgavens struktur

Denne rapporten har følgende struktur. Kapittel 1 er introduksjonskapitlet, som illustrerer oppgavens problemstilllingen, og hvordan den skal løses.

Kapittel 2 omtaler relevant teori om NoSQL - datamodeller, en kort innføring i databasearkitektur, distibuerte systemer, tilgjengelighetskvaliteten til et distribuert programvaresystem, oppgradering av programvaren som utgjør noder i distribuerte systemer og nedetid i systemer som oppstår i forbindelse med programvareoppgradering av dem. Konseptet "levende oppgradering av programvaresystemer" defineres og forklares her. I teorikapitlet presenteres også NoSQL - DBMSet Project Voldemort, som vedlikeholdes av et dedikert utviklingslag hos LinkedIn.

Det tredje kapitlet beskriver et knippe oppgraderingsverktøy som på hvert sitt eget vis kommer i bukt med versjonmiks - problemet beskrevet i kapittel 1.1. I kapittel 3 sammenliknes løsningsforslagene for online oppgradering av distribuerte databasesystem, som ble lest om . Denne sammenliknignen er "fortrinnsvis" kvalitativ (det vil si at det har vist seg komplisert å produsere et optimalt datagrunnlag for en kvantitativ test) der vurderingskriteriene bunner i hvor tilgjengelig løsningen er for det allmenne marked, hvor forståelig publikasjonene som presenterer er for rapportens forfatter og popularitet i industrien - det er jo tross alt et problem av industriell undertone som besvares her.

Kapittel 4 kalles for *Levende oppgradering av datamodeller realisert med Project Voldemort*. Dette kapitlet vil presentere systemdesignet rundt en kommersiell webapplikasjon kalt "DBUpgradinator", som immeholder en simulert frontend og en backend-del med kontroll-logikk skrevet i Java som ved hjelp av serialisering med binærdatakodingsbiblioteket Apache Avro snakker med datalageret, en instans av den distribuerte oppslagstabellen Voldemort. I kapittel 4 blir også en kontinuerlig oppdateringsleveranseløsning for hele applikasjonen, inklusive dets implisitte dataskjema, skissert.

Kapittel 5 beskriver hvordan måloppnåelse av tidligere beskrevede krav til datamodellevolusjonsverktøyet evalueres. Under testing vil webapplikasjonen DBUpgradinator gjennomgå en patch der den implisitte datamodellen sett fra applikasjonslagets perspektiv blir endret samtidig som en mengde genererte forespørsler tilsendes tjenerne slik at en vanlig arbeidslast med spørringer simuleres.

I kapittel 6 konkluderes evalueringen og i det beskrives forslag til videre kvantitativt feltarbeid som kan bygge på denne analysen.

Kapittel 2

Teori

Ifølge Sadalage and Fowler (2013) kan nøkkelverdilagre (eng. key-value store), kolonnefamilielagre (eng. column family stores) og dokumentlagre (eng. ”document stores”) ordnes under én og samme ”art” av NoSQL-databaser: Aggregatorienterte databasesystem (eng. ”aggregate oriented databases”). Denne introduksjonen til de tre nevnte NoSQL - datamodellene forholder seg til denne klassifiseringen. Utover disse tre typene av NoSQL - modeller finnes også den graforienterte modellen, som benyttes av systemer som InfiniteGraph, OrientDB og FlockDB. Denne datamodellen vil ikke bli beskrevet i noen videre detalj. Det bør nevnes at med begrepet ”datamodell” menes den programmatiske metoden data organiseres av et DBMS, i vitenskaplig notasjon er ”metamodell” mer presist.

Dette kapitlet gir leseren en innføring i tre NoSQL - datamodeller, hvordan de skiller seg ut fra den relasjonelle datamodellen og hvordan deres forskjeller fra relasjonelle databaser har innvirkning på hvordan levende oppgradering av dem og migrasjon av eksisterende data i produksjonsmiljøet kan utføres i en smidig utviklingsprosess.

Vi begynner med å beskrive den relasjonelle datamodellen, og hvorfor den ikke holder mål i et distribuert produksjonsmiljø der større datavolum behandles. Dernest blir den aggregatorienterte datamodellen presentert, en kategori underordnet NoSQL-paraplyen som denoterer fellesnevneren mellom nøkkelverdilagre, dokumentlagre og kolonnefamilielagre. Samtlige tre former for aggregatorientering beskrives i avsnitt 2.2.1 til 2.2.3.

2.1 Den relasjonelle datamodellen

For å forstå framveksten av NoSQL - databaser er . I den relasjonelle datamodellen organiseres forskjellige former for applikasjonsdata inn i relasjoner, og data tilhørende samme relasjon inndeles i atomiske, disjunkte enheter kalt *tupler*. En tuppel er en flat, endimensjonal liste av dataverdier. Hver av disse verdiene korresponderer til nøyaktig ett attributt av relasjonen tuppelen er lagret i.

Det foreligger visse begrensninger på denne datastrukturen. Til eksempel kan ikke en enkelt tuppel nøstes inn i en annen, og hvert attributt i tuppelen har én atomisk korresponderende verdi, aldri en liste av verdier. Nå skal det sies at nyere versjoner av MariaDB støtter JSON-objekter som datatype (MariaDB, 2017). JSON-objekter er serialiserte (dsv objekter konverterte til strenger), fleksible dataenheter som kan inneholde nøstede datastrukturer.

Imidlertid har ikke databasesystemet noen forståelse for de enkelte dataelementer som objektet innkapsler, det ser bare en helhetlig, ugjennomsiktlig dataenhet, nemlig verdien av ett attributt i relasjonen. Ettersom tupler er den minste, udelelige dataenheten i den relasjonelle modellen er det korrekt å fastslå at spørringer opererer med og returnerer (et helt antall) tupler for hver enkelt spørring (Sadalage and Fowler, 2013). Riktignok går det an å utvelge distinkte attributter i spørringen, også kjent som kommandoen `PROJECT` i relasjonell algebra, likefullt er den tellbare dataenheten i resultantrelasjonen tupler, også referert til som rader i kontekst av databaseapplikasjoner.

Følgelig gir slike strengt strukturerte datamodeller stor fleksibilitet for spørringene som utføres av databasesystemet. Det kan for eksempel samle sammen alle verdier for ett spesifikt numerisk attributt i én bestemt relasjon, summere disse attributtverdiene sammen og returnere resultatet som et separat attributt i resultanttuppelen. På samme vis kan relasjonsdatabasesystemet kalkulere gjennomsnittet for alle eller enkelte av tuplene i en relasjon, telle opp antallet tupler i den, finne den høyeste numeriske verdien eller finne den laveste.

Ved hjelp av JOIN-operasjoner finner man eksisterende tupler fra forskjellige relasjoner, relatert til hverandre via fremmednøkler, og resultanten av JOINen kan systemet også kalle disse aggregeringsoperasjonene på. NoSQL - databaser har ikke den samme fleksibiliteten til selv å utføre slike spørreoperasjoner: Hver spørring henter kun én dataenhet ad gangen, noe som holder især for nøkkelverdilagre. Hver spørring er logisk sett bare et oppslag på en nøkkel i en hashtabell. Eventuell aggregering der sum, gjennomsnitt eller ekstremalverdier regnes må gjøres i selve applikasjonen, etter at oppslag på **samtlige** nøkler er gjort i databasen.

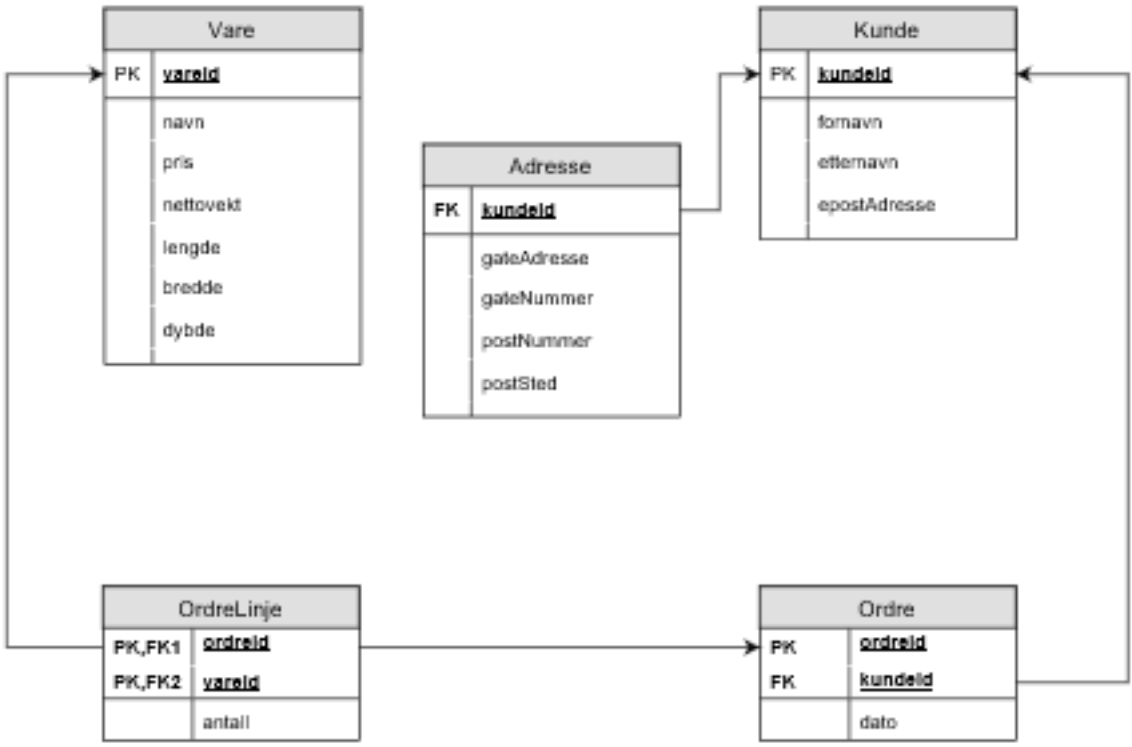

Figur 2.1: Diagram over tabeller i en relasjonsdatabase som registrerer ordrer fra kunder i en netthandelapplikasjon.

2.1.1 Impedansproblemet (Impedance mismatch problem)

I en typisk netthandelapplikasjon er applikasjonens datamodell denotert i form av dataobjekter midlertidig lagret i primærminnet, mer presist sagt, i adresseområdet til èn, eller flere, av nettleserens kjørende prosesser i kundens datamaskin. Variablene i datafeltene i disse objektene kan være saå mangt: strenger, tall, referenser til andre objekter, lister bestående av ovennevnte typer. Disse dataobjektene endres i sanntid av kunden som aksesserer nettbutikken gjennom standardiserte interaksjonselementer som tekstfelt, knapper, slidere, sjekkbokser og radiobokser, gruppert sammen i dynamiske sideelementer kjent som skjema (eng. ”form”). Et praktisk eksempel på et skjema i en netthandel er handlevognen, som viser kunden hvilke vareartikler han (foreløpig) vil kjøpe, hvor mange av hver vare som ”ligger” i handlevogna, og hvor mye varene koster sammenlagt.

Når det kommer til å skrive dataene fra web-skjemaet til disk i en relasjonsdatabase ser ting

annerledes ut. Her persisteres data om varer (navn, identifikasjonsnummer, størrelsesdimensjoner, nettovekt, og enhetspris [1]) til en egen relasjon. En annen relasjon holder data om kunder, en tredje holder på informasjon om bestillinger, og for normaliseringens skyld eksisterer en egen jointabell kalt Ordrelinje som kopler sammen Ordre og Vare, som illustrert i tabell-diagrammet i 2.1. Denne uoverensstemmelsen mellom strukteren av applikasjonsdata i programminne og strukturen på de samme dataene i en relasjonsdatabase refereres til i industrien som ”the impedance mismatch” (Sadalage and Fowler, 2013).

Følgelig må applikasjonsutviklere konvertere data fra spørringsresultater til den dataobjektstrukturen applikasjonen påkrever, noe som per idag ofte løses ved å innføre et seperat abstrahert lag i applikasjonens logiske arkitektur: En tredjepartsmodul kalt ”object-relational mapper” (ORM). For språket Java kan man bruke Hibernate[2], JavaScript har SequelizeJS[3], og PHP-utviklere kan bruke Doctrine[4], som også er en del av webapplikasjonsrammeverket Symfony[5]. Med slike tredjepartsbibliotek følger selvfølgelig et nytt mønster som utviklere blir nødt til å forholde seg skal de ta det i bruk. Ettersom det relasjonelle datalaget abstraheres bort er det tilforlatelig å ”glemme” at applikasjonsdata faktisk persisteres i en relasjonell database. En tilsynelatende enkel henteoperasjon på objektform kan fort translatere til to kostbare JOIN-operasjoner i databasen som kjøres hver gang spørringen utføres.

En annen innvending mot den relasjonelle datamodellen involverer hvordan den støtter skalering av arbeidslast med hensyn på økende antall brukere, økende antall datakilder, og økende spørringsfrekvens databasesystemet utsettes for. Datamodellen ble etablert på 70-tallet, i en æra lenge før distribuert databeregning tok av i bedriftsmarkedet. Relasjonsdatabaser er designet med tanke på monolittiske systemarkitekturer, programvarearkitekturer hvis system kjører på én enkel datamaskin, fordelt på et sett med prosesser innad i den. For et begrenset antall datakilder/brukere er slike systemer i noen grad vertikalt skalerbare, det vil si at økt last på systemet kan løses ved å oppgradere maskinvaren. Denne metoden er innlysende nok kostbar i det lange løp ettersom maskinvare som skiftes ut ikke er brukelig for systemet lengre. Da er det billigere å skalere horisontalt, det vil si å kjøre programvaresystemet i en klynge av datamaskiner sammenkoplet over et IP - nettverk. Hver av disse datamaskinene er billige, altså består de av maskinvarekomponenter som yter dårligere enn den jevne stordatamaskin som prosesserer banktransaksjoner. Som demonstrert i følgende

[1] Gitt at hver enkelt vare-tuppel representerer en diskret enhet, til eksempel én bøtte maling eller én sekk med poteter

[2] `http://hibernate.org/orm/`

[3] `http://docs.sequelizejs.com/`

[4] `http://www.doctrine-project.org/`

[5] `http://symfony.com/`

eksempel statuert av George (2011) skal vi se at å operere i klynget system ikke er så lett når data modelleres relasjonelt.

2.1.2 Hush

Hush er en (fiktiv) url-forkortelsestjeneste som i begynnelsen har omtrent et par tusen brukere, og vedlikeholdes og bygges med gratis tredjepartsmoduler, blant annet driftes en LAMP-tjener (Linux, Apache, MariaDB, PHP) som leverer en prototype av denne tjenesten i form av en webapplikasjon. Hush sin relasjonelle databasemodell normaliserer sine data ved å definere fire tabeller, `user`, `url`, `shorturl`, og `click` (George, 2011). De tre sistnevnte tabellene er assosiert med `user` gjennom en fremmednøkkel som refererer til nøkkelattributtet til den tabellen. I tillegg er brukertabellen og kort-URL-tabellen indeksert etter sine respektive nøkkelattributter for å gjøre oppslag på korte URLer og brukere raskere. Ved å sluse endringer inn i systemet som transaksjoner sikrer man at de relaterte tabellene (den for URLer, korte URLer og klikk) endres sekvensielt og fullstendig uavhengig av hvor samtidig de uavhengige skriveoperajsonene forekommer slik at et strengt konsistensnivå opprettholdes tuplene imellom.

Transaksjoner er en velprøvd og høyt akseptert logisk modell for databehandling. Relasjonelle databaser tillater oppdatering av eller lesing av tupler i opptil flere relasjoner innen et sett med atomiske operasjoner. Det er den enkelte mengden av hendelser som heter for en transaksjon. En transaksjon avgrenser mengden av hendelser og skriver enten samtlige eller ingen endringer til disk.

Transaksjonenes egenskaper beskrives med akronymet ACID: De er atomiske, dvs at samtlige hendelser i transaksjonen blir enten gjennomført fullstendig eller ei; konsistente (eng. ”Consistent”), dvs at to transaksjoner som kjører parallellt alltid medfører det samme sluttresultatet; isolerte, det vil si holdbare i den grad transaksjonen persisteres til disk (eng. ”Durable”). Transaksjonsmodellen fremmer en spesifikk handling, `COMMIT`, som signaliserer at endringene spesifisert i den enkelte transaksjon er blitt gjort permanente.

Denne monolittiske databasearkitekturen fungerer med det gitte antall brukere. Idet tjenesten blir verdenskjent, og antallet brukere øker eksponensielt med fire tierpotenser, blir arbeidslasten for databasetjeneren etter hvert for stor å handtere alene. Den naturlige løsningen på å tekkes vekstraten i databasens arbeidslast er å innføre flere databasetjenere installert på separate datamaskiner. Når skriveoperajsoner og leseoperasjoner i et databasesystem distribueres utover en klynge tjenere, er det viktig å organisere dem slik at arbeidslasten av skrivinger og lesinger jevnfordeles metodisk slik at databasesystemets

distribuerte natur ikke er synlig for applikasjonen som utfører spørringen. En vanlig organiseringsmetode er master-slave-replikering, der én master-tjener mottar alle skriveoperasjoner for å serialisere dem (George, 2011).

I historien om Hush er dette veien dets utviklere tar: Slavetjenerne får motta lesespørringer, én enkel mastertjener fordeler skriveoperasjoner blant slavene. Hush er en applikasjon der leseoperasjoner utnummerer skriveoperasjoner i antall, det hender jo oftere at noen klikker på en frokortet lenke snarere enn at noen poster en lenkeforkortelse på tjenesten. For en stakket fungerer denne lastfordelingen utover klyngen, men etterhvert er tilveksten av brukere såpass stor at leseoperasjonene samlet sett blir trege. Etter hvert blir også masterdatabasetjeneren som handterer samtlige skriveoperasjoner blir en flaskehals i systemet (George, 2011).

For å øke ytelsen til leseoperasjonen installerer utviklerne av Hush et distribuert hurtiglager med det minnebaserte nøkkelverdilageret Memcached[6]. Imidlertid svekkes oppdateringskonsistensnivået til systemet ettersom dataverdier i hurtiglageret må skiftes ut etter hvert som transaksjoner behandles av mastertjeneren. For å holde tritt med den økende skrivelasten kunne man oppgradere mastertjenerens maskinvare, altså å skalere oppover, en lite bærekraftig løsning i lengden ettersom det finnes et øvre fysisk tak på antallet mikrotransistorer som kan få plass innen én kvadratmillimeter mikrochip. Det er også en svært kostbar, fordi slavetjenernes maskinvare må nødvendigvis også oppgraderes i lengden for å holde tritt med de stadig innkommende skriveforespørslene fra mastertjeneren. På toppen av disse bekymringene går også utførelse av JOIN - operasjonene for tregt for at systemene skal kunne holde tritt med den økende frekvensen av spørringer fra applikasjonstjenerne, så man velger da å denormalisere tabellene. Det er nå kommet tydelig fram at den relasjonelle datamodellen nå er til mer bry enn den er til hjelp for Hush-utviklerne.

Av denne historien kan man oppsummere at relasjonelle databasesytemer ikke er laget for å kjøre i et distribuert miljø. Ei heller lar de seg skaleres horisontalt, altså at løsningen på økende arbeidslast er å legge til en datamaskin med billige maskinvarekomponenter i et distribuert nettverk av andre liknende datamaskiner og jevnfordele spørringene utover dem. En relasjonsdatabasetjener kan istedet skaleres vertikalt, det vil si at prosessorenheter med høyere klokkefrekvenser og minnekort og harddisker med større datakapasitet installeres i tjenermaskinen og erstatter de gamle. Ikke bare er dette en utålelig dyr løsning, men den forårsaker også i vedlikeholdsperioder, dog bytte av maskin i dag tar stadig kortere tid hos dagens skytjenester, der appliakjsonen ikke kan betjene noen brukerforespørsler. For å takle lagring og behandling av stadig større datavolum, må vi se nærmere på en annen,

[6] `https://www.memcached.org/`

nyere og mer fleksibel måte å strukturere lagret data på.

2.2 Den aggregatorienterte datamodellen

Så har vi den aggregatorienterte modellen, en metamodell som tillater den enkelte systemarkitekt å selv definere kompleksiteten til strukturen til sine egne dataenheter, slik at persisterte data er tilpasset applikasjonens struktur på sine dataobjekter i stedet for å tvinge vedkommende til å konformere med en forhåndsbestemt minste enhet, slik tilfellet er i den relasjonelle modellen. Denne fleksibiliteten i struktureringen av data er et sentralt fellestrekk nøkkelverdilagre som Dynamo og Redis deler med kolonnefamilie-lagre som Cassandra og HBase og dokumentdatabaser som MongoDB og CouchDB. Derfor definerer Sadalage and Fowler (2013) en felles kategori for disse tre NoSQL-typene: ”Aggregatorienterte databasesystem”.

Begrepet ”aggregat” (må ikke forveksles med det matematiske verbet som betegner en operasjon på en gruppe av tupler) er lånt fra domenedrevet design og er i kontekst av databasemodellering definert som en samling sammenknyttede objekter som en datamodellør ønsker å behandle som en enhet for datamanipulasjon og konsistenshandtering. Når komplekse aggregater aksesseres, gjøres det med et oppslag på én enkelt nøkkel, så får man både dataobjektet med den tilhørende nøkkelen samt eventuelle assosierte dataobjekter. Å utføre en tilsvarende lesing av to assosierte relasjoner i for eksempel MySQL krever først oppslag i en tabell på dens nøkkelverdi, deretter enda et oppslag på en fremmednøkkel i den assosierte tabellen, altså må en JOIN-operasjon utføres.

En aggregatmodell avgrenser den objektsrukturen til applikasjonens data som skal alltid skal omskrives i ett sett, hvilket betyr at når data i et nøstet objekt endres, blir hele aggregatobjektet i seg selv omskrevet. Aggregatet utgjør dermed en naturlig enhet for replikering i et distribuert databasesystem da hele den aggregerte objektstrukturen programvarens forretningslogikk jobber innenfor replikeres i sin helhet. En tuppel i en normalisert relasjon inneholder nødvendigvis ikke hele omfanget av dataobjektstrukturen forretningslogikken arbeider på, iallfall ikke uten en eller to JOIN-operasjon.

Aggregatobjektet er også en naturlig enhet for partisjonering: En stor mengde av individuelle aggregater er fra programvaresystemet sitt sitt standpunkt aksessert fullstendig uavhengig av hverandre, derfor kan de lemfeldig fordeles og kopieres utover et sett med uavhengig opererende databasenoder uten at objektenes plassering får konsekvenser for applikasjonens aksessmønster - skal en klient ha tak i ett spesifikt objekt kan den i prinsip-

pet kontaktet én spesifikk databasenode i nettverket som er kjent for å holde på dette ønskede objektet. Å partisjonere tabeller i et relasjoner distribuert databasesystem kan, avhengig av de rådende assoiasjoner og fremmednøkkelbegrensninger, påvirke ytelsen til forskjellige spørringer etter forskjellige tupler som tilhører samme tabell, på grunn av algoritmen den distribuerte JOIN-operasjonen er implemntert med så vel som plasseringen av tupler med matchende assosiasjonsvariable (lik verdi for fremmednøkkel og primærnøkkel).

Lesing av aggregerte dataobjekter medfører at man med ett enkelt oppslag på én enkel nøkkel får både i pose og sekk. Aggregatmodellen er også en enklere datamodell å forholde seg til for de som programmerer selve applikasjonen som behandler dataene, av den enkle grunn at de slipper å skrive kode for å konvertere en lemfeldig liste av flate tupler. De enkelte aggregater, det vil si applikasjonsprogrammererens definisjon for databehandlingsenhet utgjør en naturlig enhet for replikering i en klynge av enkeltstående databasenoder. I et distribuert databasesystem gjelder det å minimalisere antall noder som kontaktes for hver spørring. Når konsepter settes sammen eksplisitt i datamodellen slik som vi ser i de fleksible dokumentstrukturene til Mongo, vet databasen hvilke dataenheter som skal aksesseres samtidig, og som derfor naturlig nok bør plasseres på én og samme node.

Sadalage and Fowler (2013) kaller relasjonelle databaser og grafdatabaser for **aggregat-uvitende**. Deres datamodeller betrakter ikke aggregater eller sammensatte datastrukturer i deres dataoperasjoner. Aggregat-uvitenhet er ikke nødvendigvis et dårlig designvalg, ettersom det ikke alltid er opplagt for den enkelte webapplikasjonsutvikler hvilke enhetsbegrensinger i datamodellen som er logiske, iallfall ikke før datamodellen er definert for første gang og revidert to til tre ganger i løpet av utviklingsprosessen. Den lagrede dataen kan ha mange forskjellige brukskontekster, avhengig av applikasjonens funksjonelle krav som ofte blir forandret underveis i applikasjonens livssyklus.

En enkelt aggregatstruktur kan ikke medføre optimale spørringsytelse for alle mulige brukskontekster. Her gjelder det for utvikleren å prioritere den mest typiske leseoperasjonen tjenesten utsettes for. Hvis applikasjonen ikke har en slik primær aksess – struktur på dataobjektene kan man like godt modellere dem på et aggregat-uvitende vis. I en aggregat-uvitende modell har brukskonteksten ingen innvirkning på spørringen, fordi operasjonsenheten er én enkelt tuppel i MariaDB uansett hvordan konseptene er satt sammen.

Aggregatorienterte databasesystemer innehar ikke ACID - egenskapene som vi finner hos transaksjoner i relasjonelle databasesystemer. Imidlertid støtter de naturlig atomiske manipulasjoner på ett eneste aggregat av gangen. Ved nøkkeloppslag får man hele dataobjektet den tilkoplete applikasjonen leser og manipulerer, Samtidighetskontroll ved operasjoner på flere aggregater må følgelig handteres i kildekoden til applikasjonen, spørring for spørring,

der et unntak må kastes hvis én av spørringene mislykkes. Å emulere transaksjoner i enkeltaggregater inngår som en viktig faktor i hvordan aggregatene defineres i datamodellen (Sadalage and Fowler, 2013).

2.2.1 Design av aggregatmodeller

Slik kan en generisk aggregatmodell, uttrykt i UML, ekvivalent til datamodellen fra 2.1 se ut.

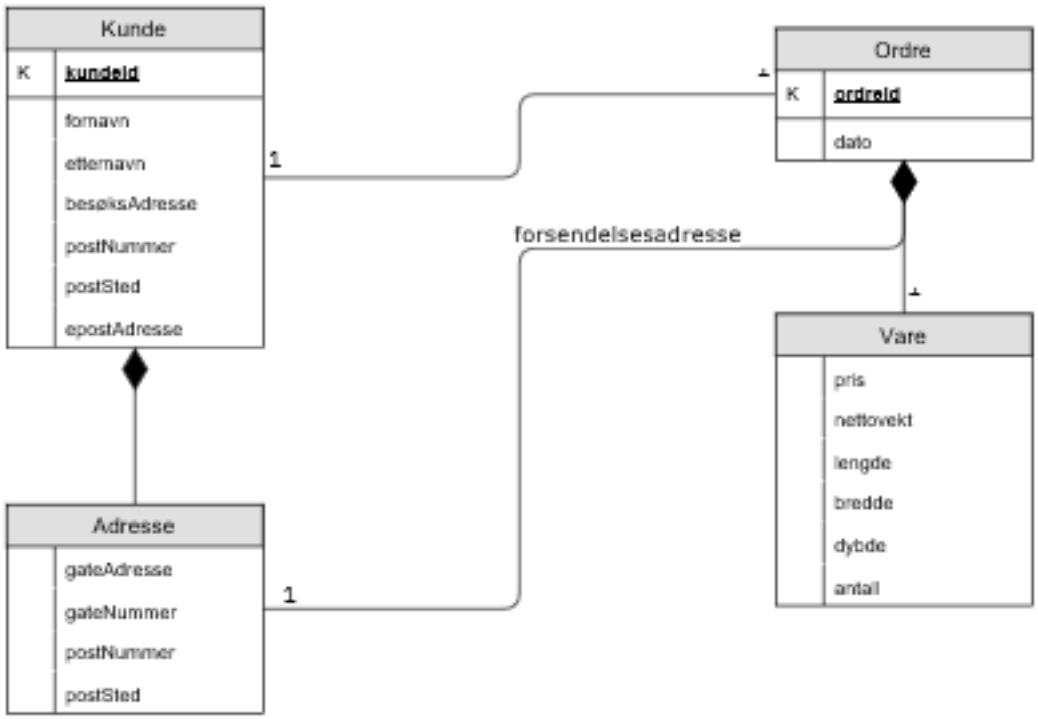

Figur 2.2: Aggregatdiagram med to forskjellige entiter for den samme tjenesten fra 2.1.

Denne figuren presenterer to forskjellige aggregater, `Kunde` og `Ordre`. Forbindelsen mellom disse to denoterer Ved modellering av aggregater må man avveie mellom hvor stort hvert enkelt aggregatobjekt i en applikasjon kan bli og hvor mange forskjellige aggregatentiter applikasjonen kan ha. Med to nivaåer av nøstede lister av objekter innen ett aggregat kan besvarelse av ett enkelt oppslag på én spesifikk nøkkel

Fowler og Sadalage omtaler tre unike datamodeller som opererer med aggregater. Nøkkelverdimodellen

behandler det enkelte aggregat som en ugjennomsiktig helhet (Sadalage and Fowler, 2013). Altså går det ikke an å hente deler av aggregatet ved et nøkkeloppslag. Dokumentmodellen eksponerer aggregatet til databasen, og tillater dermed delvise spørringer. I og med at dokumentmodellen også er skjemaløs går det ikke an å optimalisere spørringer på hele eller deler av aggregatet. Kolonnefamilier inndeler aggregatet i grupper, noe som tillater databasen å operere på hver av disse gruppene som en egen dataenhet, lik som attributter i tuplene i den relasjonelle modellen. Selv om kolonnefamilier til dels ofrer den komplette skjemaløsheten som vi ser i nøkkelverdimodellen, har databasen nå mulighet til å nytte eksponeringen av attributter/kolonner til å optimalisere aksesseringer og oppdatere separate kolonner.

2.2.2 Nøkkel-verdi-modellen

Nøkkelverdilagre er den type NoSQL-DBMS med den enkleste datamodell. Spørringer inndeles hovedsaklig i tre kategorier: GET, PUT og DELETE.

2.3 Amazon Dynamo

Her rettes fokuset mot en berømt artikkel hvis primære fokus var å besvare Amazon sitt problem med skalering av skriveoperasjoner i et kommersielt netthandelsystem som betjener flere hundre tusen forbrukere verden over. Den hypotetiske systemarkitekturen artikkelen beskriver, Dynamo, er stamfar til mange populære NoSQL-databasesystemer lansert som åpen kildekode, deriblant Apache Cassandra, Basho Riak, Amazons DynamoDB og Linkedins Project Voldemort. Drivkraften bak designet av dette likemannssystemet er den samme som den bak vårt ønske om å kunne migrere data levende i det distribuerte produksjonsmiljøet: Høyere tilgjengelighet for interaksjon mellom brukernes klientapplikasjoner og deres databasetjenere. Derfor er en god forståelse av problemstillingene og utfordringene Dynamo løser, samt hvordan løsningene kan implementeres, relevant for oppgavens problemstilling.

2.3.1 Bakgrunn for artikkelens arbeid

DeCandia et al. (2007) presenterer arkitekturen til Dynamo, et høytilgjengelig, distribuert nøkkel-verdi-lager som ved nettverkspartisjoner ofrer replikakonsistens til fordel for å være mottakelig for lese - og skriveforespørsler fra diverse mikrotjenester som lever i

Amazons applikasjoner. I kjernen av problemet denne distribuerte databasearkitekturen forsøker å løse ligger et sterkt krav til at enhver kunde av Amazons netthandel alltid skal kunne legge artikler i handlekurven. Handlekurven i nettbutikken, så vel som hver eneste artikkel i nettbutikken skal til enhver tid kunne interageres med. Ethvert avbrudd i denne tjenesten kan og vil medføre monetære tap enten direkte i form av utsatte handler og indirekte i form av økende mistro hos forbrukerne. Amazon.com er samlet sett en gigantisk, distribuert netthandelapplikasjon bestående av mange tusen nettverkskomponenter og uavhengige tjenere spredt utover mange datasentre. I denne infrastrukturen er feil som oppstår i enkeltkomponenter normen, ikke unntaket.

Amazon.com er en av verdens største ekommersplattformer. Den består av flere tusen uavhengige tjenerkomponenter lokalisert i flere datasentre verden over, og betjener flere titalls millioner kunder samtidig ved julehøytider når besøkstrafikken er på sitt høyeste (Pepitone, 2010). Et knippe av disse tjenestene er illustrert som testimonale på økosystemets diversitet i figuren ”Figure 1” i (DeCandia et al., 2007). Hvis én enkelt komponent i den avanserte tjenestearkitekturen netthandelen avhenger av for å være oppegående påkrever vedlikeholdsarbeid går det ikke an å ta ned hele nettbutikken fullstendig for så mye som en time uten å tape en uutholdelig mengde miilioner dollar i urealiserte inntekter. Derfor stilles svært høye ytelses - og pålitelighetskrav til denne ekommersplattformen. Tjenestenivåavtalen til Amazon EC2, skyplattformen Amazon Web Services (AWS) driftes på oppgir en pålitelighet på fire niere, mer presist sagt 99.99 prosent Bass et al. (2013). I tillegg må dette komplekse systemet kunne skaleres horisontalt inkrementelt, altså at det distribuerte systemet kan utvides med én lagringsnode av gangen med minimal påvirkning på dets tjenesteytelsesevne.

Helt siden deres framvekst på 80 - tallet har applikasjonsdata i større produksjonsmiljø blitt lagret av relasjonelle databasystemer. DeCandia et al. (2007) anser imdlertid transaksjonsbasert lagring som en suboptimal og ineffektiv løsning for sitt eget produksjonsmiljø, av hovedsaklig to årsaker:

Horisontal skalerbarhet Som vist i det tidligere nevnte hypotetiske systemet Hush (George, 2011) er tradisjonelle relasjonsdatabaser lite fleksible når det kommer til datareplikering i distribuerte databaser. DeCandia et al. (2007) bemerker også at det er vanskelig å skalere ut og partisjonere data jevnt utover lagringsnodene i distribuerte, relasjonelle databasesystemer, til tross for at de mest avanserte relasjonelle DBMSene støtter noen former for klyngeoperasjoner.

Unødvendige DBMS-funksjoner Tjenestearkitekturen til Amazon har behov for en svært begrenset mengde funksjoner fra dets datalager, og sjelden behøves det at databa-

> sen skal kunne utføre avanserte oppgaver som triggere og lagrede prosedyrer, eller kjøre komplekse spørringer aggregeringsoperasjon som summering og gjennomsnitt på enkeltverdier på enkeltattributter over flere dataobjekter. Flesteparten av de enkeltstående tjenestene som eksempelvis handterer bestselgerlister, handlevogner, kundepreferanser, salgsstatistikk, og innloggingsdata, både spør etter og persisterer dataobjekter utelukkende på enkeltnøkler, altså er de korresponderende abstrakte relasjonsmodellene for hver av disse uavhengige tjenestene assosiasjonsløse, det vil si at de kan modelleres som én enkeltstående, kompleks entitet, med nøsting av objekter og lister.

Følgelig går Dynamo inn for en enkel spørringsmodell: Ethvert dataobjekt identifiseres med en unik (hash)nøkkel. Alle skrive - og leseoperasjoner i lagringssystemet gjøres gjennom oppslag på en slik ID. Samtlige spørringer gjøres på ett enkelt dataobjekt ad gangen slik at det ikke er behov for å innføre støtte assosiasjoner mellom "tuplene" i datamodellen.

Dynamo sitt systemdesign ble primært laget for å kunne tekkes Amazons storskala - produksjonsmiljø med flere titalls millioner samtidig påloggede forbrukere. Det distribuerte lagringssystemet som realiserer Dynamos arkitektur er designet både for tilgjengelighet og skalerbarhet. Førstnevnte kvalitetsattributt realiseres gjennom planlegging for feilsituasjoner, og motvirkelse av effektene en diverse typer feil som kan oppstå i for eksempel nodens maskinvare eller dens kjørende programvareprosess kan ha. Sistnevnte oppfylles ved å implementere en lastbalanseringsalgoritme som fordeler ansvaret for lagring av de enkelte dataobjektene utover nodene i lagringssystemet, og som kan omfordele data skulle én av lagringsnodene svikte og bli utilgjengelig.

Utviklerne bak Dynamo valgte av hensyn til tilgjengelighetskravene å gjøre replikering av dataobjekter asynkront, derav kan ikke det samme skrivekonsistensnivå som vi finner hos relasjonelle databasesystem oppfylles. Årsaken til dette tilfellet er at datalagret hverken kan eller vil kontrollere hvorvidt hver enkelt spørring mottar eller opererer på dataobjektets nyeste utgave, altså tillater databasen lesing av foreldete data. Hva angår ACID - egenskapene fokuserer Dynamo på å opprettholde atomisiteten til spørreoperasjonene, på grunn av kravene DeCandia et al. (2007) stiller til spørringsmodellen. Altså lagrer Dynamo aggregatobjekter som innehar hele den persisterte tilstanden som applikasjonene til Amazon opererer på i primærminne. Av hensyn på skrive-tilgjengeligheten isoleres ikke spørringsoperasjonene, hvilket betyr at systemet tillater at skriveoperasjoner mistes ifølge Last Write Wins - prinsippet. Av økonomiske hensyn er det også viktig at Dynamo, det distribuerte nøkkelverdilageret, kan kjøre på en infrastruktur bestående av billige datamaskiner, hvilket betyr få prosessorkjerner og begrenset datavolum både i primærminnet

(RAM) og sekundærminne (platelager).

Artikkelens vitenskaplige bidrag er en vurdering av hvordan ulike algoritmer og teknikker kan kombineres til å implementere et høytilgjengelig nøkkelverdilager. Den viser at en database som ikke garanterer et strengt konsistensnivå trygt kan brukes i et produksjonsmiljø der frekvensen av innkommende spørringer er høy. Artikkelen viser også hvordan et slikt nøkkelverdilager kan konfigureres til å oppfylle strenge ytelseskrav i høytraffikerte produksjonsmiljø (DeCandia et al., 2007).

2.3.2 Om Dynamos arkitektur og Amazons implementasjon

Designet til et distribuert nøkkelverdlager som opererer i et stort produksjonsmiljø slik som Dynamo må nødvendigvis være ganske komplekst, fordi det er mange problemer som må løses av dette designet som en monolittisk databasearkitektur ikke har. For å tekkes strenge krav til tilgjengelighet må systemet ha gode løsninger til lastbalansering av data, datareplikering, dataobjektversjonering, og feilhandtering.

Dynamos logiske ring av noder som lagrer data er et likemannsnettverk. Et likemannsnettverk er en distribuert programvarearkitektur der alle noder utfører de samme arbeidsoppgavene. I et likemannsnettverk har hver enkelt node kjennskap til et visst antall andre noder i nettverket, gjerne referert til som ”naboer”, ved hjelp av en routingtabell, som er en oppslagsliste hver enkelt node kan bruke til å finne ut hvilken node en forespørsel bør videresendes ved behov.

I tråd med artikkelens observasjon vedrørende Amazon-applikasjonenes begrensede behov for spørringsfunksjonalitet i databasen de kontakter har Dynamo-implementasjonen beskrevet av DeCandia et al. (2007) definert et spinkelt spørrings - API bestående av to funksjoner: `get(`*`key`*`)` og `put(`*`key, context, object`*`).get` - funksjonen er for lesespørringer. Hver lesespørring er et oppslag på en nøkkel, *key*, som er tilknyttet et dataobjekt på binær form. Når `get` kalles, vil databasenoden som mottok spørringen, i artikkelen referert til som koordiantoren, først identifisere nodene som lagrer replikaene av det ønskede dataobjektet og kontakter alle nodene som holder på disse replikerte objektene. Det aggregatet med den nyeste versjonen returneres til applikasjonsklienten. Spørringen kan også returnere en liste av objekter hvis dataversjoner divergerer, i tillegg til tilhørende metadata - da må de divergerende aggregatene flettes sammen, og en ny versjon må deretter persisteres. Amazons implementasjon av Dynamo anskuer både nøkkelen og dataobjektet som en ugjennomsiktig streng av biter.

DeCandia et al. (2007) sin implementasjon av Dynamo bruker Last-Write-Wins-strategien

som konfliktresolusjonsalgoritme, hvilket er en lettvint løsning: Ved fletting lagrer databasenoden simpelthen den oppdateringen på det vedkommende dataobjekt som har det seneste tidsstemplet eller har høyest vektor-klokkeverdi, således vil en skriveoperasjon gå tapt for programvaresystemet Dynamo lagrer data for. Per nøkkelverdidatamodellen sin natur er det urimelig å forvente at det distribuerte datalageret har noen form for semantisk kjennskap til dataobjektene den tar hand om, da de for databasenodene bare er lemfeldige samlinger av binære tall. Derfor kan appliaksjonsutviklere implementere sine egne konfliktresolusjonsalgoritmer som påkalles hvis samtidige skriveoperasjoner gjør at to replikaer av et aggregat divergerer versjonshistorisk sett. For Amazon sine hovedsaklige bruksområder for Dynamo er ikke tapte skrivinger et problem, med unntak av handlevognsapplikasjonen kundene bruker i nettbutikken. Loggdata er ikke like kritisk som handledata, så der kan LWW-fletting trygt brukes.

`put` - funksjonen brukes til både å opprette og oppdatere lagrede dataobjekter assosiert og slått opp på nøkler. Når `put` kalles, blir først nodene som er ansvarlige for dataobjektet identifisert og kontaktet på samme måte som i `get`. I tillegg til aggregatets nøkkel, *key*, har `put` to andre argumenter, *context* og *object*. *context* - variabelen representerer metadata om dataobjektet som lagres, deriblant verdiene i dets vektorklokke. Informasjonen i *context* - variabelen brukes også til å sammenliknes med tilsvarende lagret metadata i databasen for å validere dataobjektet som sendes inn i som argument i `put` - kallet.

For å identifisere hvilken node i likemannsnettverket som skal ha ansvar for oppslaget på en nøkkel k blir den hashet med MD5-algoritmen som returnerer en 128-bit streng h hvis verdi faller imellom to andre IDer som hver identifiserer én separat databasenode i hashringen. Den databasenoden hvis ID er nærmest, men lavere enn h i binærtallsystemet er den noden som får ansvar for å levere dataobjektet med nøkkel k ved spørringer etter denne nøkkelen.

For konsistenskontroll bruker Dynamo en egen protokoll inspirert av quorumreplikering [7] for å replikere dataobjekter. Quorum-replikering er en datareplikeringstrategi for distribuerte datalagre som er justerbar. Et quorum er en mengde noder som tilordnes ansvaret for en spørring, til vanlig av en valgt koordinator. Bailis et al. (2014) viser gjennom simulasjoner med en probalistisk sannsynlighetsmodell og evaluering av loggdata innsamlet i store, kommersielle produksjonsmiljø at quorumreplikerte databasesystemer lar databaseadministratorer i prakis stille på konsistensnivået til samtidige spørringer ved å konfigure en tuppel bestående av følgende tre tall som indikerer antallet replikeringsoperasjoner for hver innkommende forespørsel:

[7] Begrepet *quorum* er latin og betyr "beslutningsdyktig antall"

- R - quorumstørrelse for leseoperasjon
- W - quorumstørrelse for skriveoperasjon
- N - Antall replikerte dataelementer for én enkelt nøkkel

I kontekst av Dynamo er dens replikeringsalgoritme ekvivalent med et strikt quorumsystem hvis R, W og N er definert slik at begge av følgende betingselser er oppfylt:

- $W > N/2$, altså at spørringskoordinatoren avventer bekreftelser på at over halvparten av de N replikaene fullbyrdet spørringen
- $R+W > N$, altså at mengden replikaer av et aggregat spørringskoordinatoren venter på før ett av disse returneres til databaseklienten overlapper med mengden bekreftelsesmeldinger fra en skrivespørring spørringskoordinatoren venter på før den returner en bekreftelsesmelding til klienten

I et strikt quromsystem oppfylles sterk replikakonsistens, enhver lesespørring på et dataobjekt får med seg dens siste oppdatering/PUT som er skrevet til disk nettopp fordi minst én node er med både i dataobjektets skrivequorum og dets lesequorum. Det må påpekes at strikte quorumsystem venter på at samtlige noder i ethvert quorum returner svar på forespørselen fra spørringskoordinatoren, det vil si at strikte quorumsystem øker nettverksforsinkelsen til hver enkelt spørring for å sikre sterk replikakonsistens, fordi koordiantoren må nødvendigvis vente på den noden i quorumet der spørringen har høyest forsinkelse i nettverket (her antas det at nettverks-I/O er langt mer tidkrevende enn I/O-operasjoner på et platelager lokalt).

Quorum-replikeringsstrategien til Dynamo avviker et ordinært quorumsystem på to fronter. For det første: Hvis Dynamo hadde brukt et strikt quorumsystem for datareplikering ville enkelte dataobjekter ha blitt utilgjengelige for databaseklientene hvis nettverkspartisjoner i ringen oppstår, eller hvis de simpleste feilscenarier der bare én enkelt node rammes inntreffer. I tillegg ville skrivespørringer være i langt mindre grad holdbare (”durable”) på disk (DeCandia et al., 2007). For det andre er Dynamos quromprotokoll ”sløv”, det vil si at en spørringskoordinator oppnevner ikke en bestemt mengder noder som alle **må** fullføre spørringen for at resultat kan sendes tilbake til databaseklienten som gjorde spørringskallet. Fordelen med denne sløvheten, eller skal vi heller si ”fleksibiliten”, er at risikoen for at en spørring ikke blir besvart på grunn av at én enkelt node er utilgjengelig minimaliseres. For en høytilgjengelig nettbutikk so Amazon.com er nettverksforsinkelse et mye større problem enn synkronisering av replikaer, derfor konfigureres quorumet gjerne slik at $R + W < N$, for eksempel $R = 1, W = 1, N = 3$.

For øvrig kan Dynamo sine kjerneegenskaper oppramses som følger:

Konsistent hashing Lastbalanseringsalgoritmen Dynamo bruker for å partisjonere data utover en ring, hvilket er formen til den strukturen til likemannsnettverket, av databasenoder. Både data og nodeidentifikatorer hashes inn i ringen. En node, det vil si en tjenerprosess i ringen, lagrer eller holder rede på dataobjekter som har blitt hashet til forgjengernoden i ringen, således realiseres lastbalansering i et likemannsnettverk bestående av mange tjenere på en ryddig måte. Den konsistente hashalgoritmen oppfyller kravet om inkrementell skalerbarhet.

Vektorklokker Versjoneringsteknikk brukt til å holde styr på oppdateringshistorikken til et dataobjekt. Hver databasenode som oppdaterer et bestemt aggregat skriver et stykke metadata, en vektor på formen (`nodeNo`, `seqNo`), der førstnevnte representerer den enkelte noden som skriver dataobjektet, mens den andre variabelen er et versjonsnummer (eventuelt et tidsstempel) som øker monotont for hver gang objektet skrives til disk. Ved å lese av denne vektoren kan man utlede endringshistorikken til hvert enkelt dataobjekt og se kausaliteten mellom forskjellige versjoner av det, altså hvilke skrivinger som er fundert på tidligere skrivinger. Hvis to samtidige oppdateringer medfører to divergerende versjoner kan versjonshistorikken brukes til å identifisere "synderne" som utførte de uavhengige oppdateringene og deretter finne ut hvilke datahverdier innad i de divergerende objektene som skal beholdes under fletteprosessen, som utføres i klientdelen av databasearkitekturen.

Slurvete quorum (eng. Sloppy quorum) Lese - og skriveoperasjoner utføres på de første N "friske" databasenodene ifølge en preferanseliste konfigurert globalt i systemet. Noder som ikke responderer på forespørsler, dvs "syke" noder, hoppes over. Denne midlertidige økningen av medlemmer i quorumet kalles også for antientropi.

Antydet avlevering (eng. Hinted handoff) Teknikk for hurtig handtering av innkommende skrivinger addressert til en utilgjengelig node. Når den slurvete quorumalgoritmen finner at én av addressentene i skrivequorumet er (midlertidig) utilgjengelig, så blir skrivequorumet midlertidig utvidet med en ekstra "oppassernode", som lagrer dataobjektet helt til den frafalne noden er tilbake i ringen. Når oppassernoden mottar nyheter (via sladderprotokollen) om at noden som dataene opprinnelig tilhører lever igjen, blir disse avlevert til sitt opprinnelige tiltenkte lager fra oppassernode.

Merkle - trær Et Merkle-tre er et hashtre der hver enkelt løvnode holder på en hashet verdi. Foreldrenodens tilstandsverdi tilsvarer den kumulative hashverdien av dens barn. Rekursivt sett vil dette si at rotnoden holder på den sammenlagte verdien for

alle løvnodene i treet. Hvert enkelt nivå i treet er følgelig sammenliknbart med korresponderende nivå i liknende tre.

Antientropi Mens slurvete quroumoperasjoner og antydete avleveringer kan brukes til å respondere på midlertidige fravær av noder, som kan forårsakes av at et unntak kastes i selve programvareprosessen til noden, benyttes Merkle - trær til å rebalansere datalasten i likemannsnettverket etter at en databasenode legges til eller blir permanent utilgjengelig. Merkle-trær er således en viktig datastruktur for å realisere antientropi-protokollen til Dynamo. Merkle-trær brukes til å synkronisere utdaterte replikaer uten å sende én enkelt melding per oppdaterte replika av hvert eneste lagrede dataobjekt. Istedet kan hver enkelt par av noder utveksle en hash-verdi som representerer den samlede hashverdien for deres respektive nøkkelrom. Når en node legges til eller forsvinner fra ringen, må nøkkelintervallene som nodene er ansvarlige for å lagre omfordeles for å fordele datalasten jevnt. Hvis ringen har høy "churn" - rate, det vil si at noder svært ofte kommer og går ut av ringen eller at fatale eksekveringsfeil oppstår abnormalt ofte hos nodene, vil nøkkelintervallene bli rekalkulert svært ofte, noe som hemmer ytelsen til systemet.

Sladder-basert medlemskapsprotokoll (eng. "Gossip-based membership protocol") "Gosipping", eller "sladder" på godt norsk, er en masterløs, skalerbar medlemskapsprotokoll der hver enkelt node jevnlig kontakter en tilfeldig valgt nabo ("peer") og utveksler og oppdaterer egne registrerte medlemsdata om ringen. DeCandia et al. (2007) registrerer også at denne "explicit node join" - prosessen gjør at noder blir oppmerksomme både på nye noder og nylig utilgjengelige noder hvilket gjør en separat distribuert feildetektor overflødig. På grunn av protokollens asynkrone natur (hver enkelt medlemskapsendring i ringen medfører ikke en direkte oppdatering hos alle nodene samtidig utstedt fra en sentral medlemskoordinator) er medlemslistene svakt konsistente. Hensikten med en slik medlemsprotokoll er både å holde styr på hvilke databasenoder som fortsatt er del av Dynamo-ringen og å detektere at en node er utilgjengelig, dvs at den er utsatt for feil, slik at systemet kan midlertidig persistere replikaer offeret for feilen hadde styr på hos noen andre noder med antydet avlevering.

Lesereparasjon (eng. "Read repair") I Amazons implementasjon venter den enkelte databasenode på respons fra spørringskordinatoren etter å ha returnert et dataobjekt til den. Hvis spørringskoordinatoren under lesespørringen mottok dataobjekter som ikke er av den nyeste versjonen, dvs at enkelte aggregatreplikaer er utdaterte/"stale" (DeCandia et al., 2007), kan den sende tilbake skriveforespørsler med den nyes-

te versjonen den til de respektive noder som returnerte de utdaterte dataobjektene. Prosessen bærer navnet ”lesereparasjon” fordi replikaer som ikke har fått med den seg den nyeste dataversjonen blir opportunistisk reparert av spørringskoordinatoren. Denne prosessen kjøres ad-hoc og er ikke effektiv når det kommer til å synkronisere replikaer ved endringer i medlemsmassen til Dynamo-ringen.

Denne teknologiske syntesen, tildels inspirert av distribuerte hashtabeller og quorumsystemer medfører i sum et høytilgjengelig, feilrobust, lastbalansert nøkkelverdilager hvis kvalitative lagringsegenskaper kan fininstilles ved å konfigurere quorumvektoren (R, W, N). Mange av disse teknikkene er, som vi skal i neste delkapittel, også realisert i Project Voldemort.

Bibliografi

Bailis, P., Venkataraman, S., Franklin, M., Hellerstein, J., Stoica, I., August 2014. Quantifying eventual consistency with pbs. Communications of the ACM 57 (8), 93–102.

Bass, L., Clements, P., Kazman, R., 2013. Software architecture in practice.

Choi, A., 2009. Online application upgrade using edition-based redefinition. In: Proceedings of the 2nd International Workshop on Hot Topics in Software Upgrades. ACM, p. 4.

DeCandia, G., Hastorun, D., Jampani, M., Kakulapati, G., Lakshman, A., Pilchin, A., Sivasubramanian, S., Vosshall, P., Vogels, W., 2007. Dynamo: Amazon's highly available key-value store. In: SOSP'07 - Proceedings of 21st ACM SIGOPS Symposium on Operating Systems Principles. pp. 205–220.

Dumitraş, T., Narasimhan, P., 2009. Why do upgrades fail and what can we do about it? toward dependable, online upgrades in enterprise system. In: Proceedings of the 10th ACM/IFIP/USENIX International Conference on Middleware. Springer-Verlag New York, Inc., p. 18.

Dumitraş, T., Narasimhan, P., Tilevich, E., 2010. To upgrade or not to upgrade: impact of online upgrades across multiple administrative domains. In: ACM Sigplan Notices. Vol. 45. ACM, pp. 865–876.

George, L., 2011. HBase: the definitive guide: random access to your planet-size data. "O'Reilly Media, Inc.".

MariaDB, 2017. Json data type.
URL `https://mariadb.com/kb/en/library/json-data-type/`

Oliveira, F., Nagaraja, K., Bachwani, R., Bianchini, R., Martin, R. P., Nguyen, T. D., 2006. Understanding and validating database system administration. In: USENIX Annual Technical Conference, General Track. Boston, MA, pp. 213–228.

Oppenheimer, D., Ganapathi, A., Patterson, D. A., 2003. Why do internet services fail, and what can be done about it? In: USENIX symposium on internet technologies and systems. Vol. 67. Seattle, WA, pp. 11–25.

Pepitone, J., Dec 2010. Why attackers can't take down amazon.com.
URL http://money.cnn.com/2010/12/09/technology/amazon_wikileaks_attack/

Sadalage, P., Fowler, M., 2013. Nosql distilled : a brief guide to the emerging world of polyglot persistence.

Schiller, K., 06 2011. Amazon ec2 outage highlights risks. Information Today 28 (6), 10, name - Amazon.com Inc; Copyright - Copyright Information Today, Inc. Jun 2011; Document feature - Photographs; Last updated - 2013-06-27.